

DECIZIE

18 mai 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Galina Stratulat
Ion Druță

examinând recursul declarat de către Consiliul raional Drochia,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspunderea Limitată „Bajura-Com” împotriva Consiliul raional Drochia cu privire la declararea nulității absolute a clauzelor contractuale și încasarea datoriei,
împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 01 martie 2016, prin care a fost restituită cererea de apel declarată de Consiliul raional Drochia,

constată:

La 26 noiembrie 2010, SRL „Bajura-Com”, mun. Chișinău a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului raional Drochia cu privire la încasarea datoriei și cererea de modificare a temeiului și obiectului acțiunii cu privire la declararea nulității absolute a clauzelor contractuale și încasarea datoriei. (vol. I f.d. 3-6, vol. II f.d. 208-223).

În motivarea acțiunii inițiale a indicat că la 17 septembrie 2007 părțile au încheiat contracte cu nr.IFB -W-5364-SIDA2 Centrul de consiliere pentru copii și familii în situație de risc „Căldura casei,; nr.IFB-W-5365-SIDA2 Centrul pentru copii și tineri cu dezabilități „Ciocîrlia”, nr.IFB-5366-SIDA2 Centrul de zi și plasament temporar pentru persoane în etate „Drofa”, prin care SRL „Bajura-Com” în calitate de contractor avea obligația de a executa anumite lucrări de reparație a Centrelor comunitare specificate, iar Consiliul raional Drochia în calitate de beneficiar avea obligația de a achita plata pentru lucrările efectuate.

Susține că termenul de executare a lucrărilor fiind stabilită pînă la 31 mai 2008, iar întru prelungirea termenului de executare a lucrărilor SRL „Bajura-Com” s-a adresat către Președintele Consiliului raional Drochia prin scrisorile cu nr.161 din 17 decembrie 2007, nr.48 din 21 decembrie 2007, nr.75 din 15 mai 2008, nr.84 din 06 iunie 2008, nr.178 din 19 iunie 2008, în urma cărora a fost dat răspuns numai la o scrisoare, prin care s-a refuzat neîntemeiat prelungirea termenului de executare a lucrărilor.

Mai invocă că nici prin scrisoarea nr.418 din 20 mai 2008 pîrîtul n-a acceptat prelungirea termenului de efectuare a lucrărilor și i-a avertizat că vor fi aplicate penalități în mărime de 0,1% din prețul final al contractului și a fost reținută penalitatea în mărime de 29850,79 lei.

Menționează că fost expediat un demers către FISM în vederea achitării sumei de 137968,31 lei ca diferență de la cererile de plată cu nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6, în urma căruia FISM prin scrisoarea cu nr.02-8/0222 a refuzat achitarea ei.

La 31 iulie 2008, prin scrisoare cu nr.219, a expediat în adresa Președintelui raionului Drochia un deviz local cu privire la efectuarea lucrărilor suplimentare în mărime de 217 020,88 lei, în urma căruia nu a primit nici un răspuns și lucrările de bază la contractele cu nr.IFB-W-5364-SIDA2, nr.IFB-W-5365-SIDA2, IFB-W-5366-SIDA2 în sumă totală de 199 389,61 lei.

La fel, invocă că în adresa Companiei SRL „Bajura-Com” nu a parvenit nici o reclamație din partea pîrîtului cu privire la calitatea și mersul lucrărilor efectuate.

Cu toate acestea Președintele raionului Drochia nu a pus în discuție la ședința Consiliului raional Drochia chestiunea cu privire la prelungirea contractelor, și de unul singur a decis stoparea și anularea contractelor, semnînd cu alte companii contracte la o sumă mult mai mare și pe un termen mai lung .

Totodată, afirmă că au fost acceptate și semnate facturile fiscale în sumă totală de 1790657 lei, și anume factura fiscală nr. SU 2759141 din 01 decembrie 2009 în sumă de 638 544,25 lei, factură fiscală nr. SU 2559142 din 01 decembrie 2009 în sumă de 573 280,69 lei, factură fiscală nr. SU 2759143 din 01 decembrie 2009 în sumă de 578 833,00 lei.

Insistă că pîrîtul î-i datorează suma de 763 295,29 lei, și anume, diferența de la cererile de plată 1, 2, 3, 4, 5, 6 în sumă de 137 968,31 lei, penalitatea de 29 850,79 lei, lucrări suplimentare de 217 020,88 lei, lucrări efectuate pe deviz: IFB-W-5364-SIDA2 în sumă de 71 500,22 lei, nr.IFB-W-5365-SIDA2- 1603 în sumă de 63 370,33 lei și nr.IFB-W-5366-SIDA2-1600 în sumă de 64 519,06 lei și rețineri 10% - 179065,70 lei.

Solicită încasarea din contul Consiliului raional Drochia în beneficiul SRL „Bajura-Com” datoriei în mărime de 763 295,29 lei și prejudiciul moral în sumă de 495 500 lei, cît și cheltuielile de judecată.

Ulterior, reclamantul și-a modificat cerințele acțiunii, solicitînd declararea nulității absolute a clauzei contractuale de la pct. 24, alin.6 din Datele despre Contract și anume sintagma „Plățile ulterioare către contractor vor fi calculate în dolari SUA și vor fi plătite și convertite în lei la rata de schimb stabilită de Banca Comercială Banca Socială SA fil. Interraională la ziua efectuării plății de către FISM”; declararea nulității absolute a clauzei contractuale de la pct. 41.3 din Condițiile Contractului; încasarea forțată din contul Consiliului Raional Drochia în beneficiul SRI „Bajura-Com” a diferenței de curs valutar în sumă totală de 137 968,10 lei; a reținerilor în sumă totală de 179 065,80 lei; a penalităților ilegal aplicate SRL „Bajura-Com” în sumă totală de 29 850,79 lei; a remunerației pentru lucrările din Cererile de Efectuare a Plăților nr.7 în sumă totală de 199 389,61 lei; a dobînzii de întîrziere în mărime de 215 172,15 lei și a taxei de stat în mărime de 22 898,85 lei.

Prin hotărîrea Judecătoriei Drochia din 23 martie 2015, acțiunea a fost admisă și au fost declarate nule clauzele contractuale din datele despre contractele încheiate la data de 26 septembrie 2007 între Consiliul raional Drochia , Agenția de Implementare a SP Drochia și SRL „Bajura-Com”, mun. Chișinău și anume: de la pct. 41.3 și de la pct. 24, alin. 1 sintagma „Plățile ulterioare către contractor vor fi calculate în dolari SUA și vor fi plătite și convertite în lei la rata de schimb stabilită de Banca Comercială „Banca Socială” SA, fil. Interraională la ziua efectuării plății de către FISM”.

Prin aceeași hotărâre a fost încasat de la Consiliul raional Drochia în beneficiul SRL „Bajura-Com” diferența de curs valutar în sumă totală de 137 968,10 lei; reținerea în sumă totală de 179 065,80 lei; penalitatea aplicată în sumă totală de 29 850,79 lei; remunerarea pentru lucrările din cererile de efectuare a plăților nr. 7 în sumă totală de 199 389,61 lei; dobânda de întârziere în sumă totală de 215 172,15 lei și cheltuielile de judecată în mărime de 800 lei.

Totodată, s-a încasat de la Consiliul raional Drochia taxa de stat în beneficiul statului în sumă totală de 22 314 lei.

Nefiind de acord cu soluția adoptată, Consiliul raional Drochia a depus la data de 16 aprilie 2015 apel preventiv împotriva hotărârii primei instanțe, însă, deoarece apelul respectiv a fost expediat la Curtea de Apel Bălți, instanța de apel i-a restituit cererea apelantului, explicându-i că apelul urmează a fi depus prin intermediul Judecătoriei Drochia, în condițiile art. 364 CPC.

La 24 aprilie 2015 Consiliul raional Drochia a depus, prin intermediul Judecătoriei Drochia, apel preventiv împotriva hotărârii primei instanțe, invocând dezacordul cu aceasta și solicitând casarea ei.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 27 mai 2015, nu s-a data curs cererii de apel depuse de către Consiliul raional Drochia, fiind acordat apelantului termen până la 25 iunie 2015 ora 09.00 pentru prezentarea cererii de apel motivate și explicat apelantului Consiliului raional Drochia că dacă nu va lichida neajunsurile menționate și nu va prezenta cererea de apel motivată, în termenul stabilit, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate documentele anexate va fi restituită.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 25 iunie 2015 a fost restituită cererea de apel declarată de Consiliul raional Drochia, cu înscrisurile respective, ca fiind depusă tardiv.

La 08 iulie 2015 Consiliul raional Drochia a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel din 25 iunie 2015, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a încheierii contestate și restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 16 septembrie 2015, a fost admis recursul declarat de Consiliul raional Drochia, casată încheierea Curții de Apel Bălți din 25 iunie 2015 și restituită pricina spre judecare a apelului în fond la Curtea de Apel Bălți.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 01 decembrie 2015 apelul declarat de către Consiliul raional Drochia a fost restituit ca fiind depus de o persoană neîmputernicită.

La 17 decembrie 2015, Consiliul raional Drochia a mai depus un apel suplimentar împotriva hotărârii Judecătoriei Drochia din 23 martie 2015, iar prin încheierea Curții de Apel Bălți din 22 decembrie 2015, a fost restituită cererea de apel declarată de Consiliul raional Drochia, ca fiind depusă peste termenul legal.

La 11 ianuarie 2016, Consiliul raional Drochia a declarat recurs împotriva încheierilor instanței de apel din 01 decembrie 2015 și 22 decembrie 2015, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierilor contestate, dispunerea repunerii în termen a apelului și restituirea pricinii pentru judecarea apelului în instanța de apel.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 10 februarie 2016, a fost admis recursul declarat de reprezentantul Postovan Vitalie în interesele Consiliului raional Drochia împotriva încheierii din 22 decembrie 2015, casată încheierea Curții de Apel Bălți din 22 decembrie 2015, cu restituirea pricinii la rejudecare la Curtea de Apel

Bălți de la faza soluționării chestiunii de primire a cererii de apel. Totodată, recursul declarat de reprezentantul Postovan Vitalie în interesele Consiliului raional Drochia împotriva încheierii din 01 decembrie 2015 a fost respins ca depus tardiv.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 01 martie 2016, a fost restituită Consiliului raional Drochia cererea de apel cu toate actele anexate.

La 29 martie 2016, Consiliul raional Drochia, prin intermediul reprezentantului Postovan Vitalie, a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel din 01 martie 2016, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii contestate, repunerea apelului în termenul legal și restituirea pricinii pentru judecare în fond a apelului.

În motivarea recursului a invocat că Curtea de Apel Bălți prin încheierea din 01 martie 2016 a restituit apelantului Consiliul raional Drochia cererea de apel și actele anexate, însă fără a se expune concret care cererea de apel se restituie, apelul motivat, care conform deciziei Curții Supreme de Justiție din 16 septembrie 2015 a fost declarat ca fiind depus în termen, sau apelul suplimentar declarat la 30 noiembrie 2015 și 14 decembrie 2015, care le consideră depuse tardiv.

Referitor la apelurile declarate la 30 noiembrie 2015 și 14 decembrie 2015, menționează că au fost depuse ca supliment la apelul motivat și le consideră ca fiind depuse în același termen legal.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Din materialele dosarului rezultă că copia încheierii Curții de Apel Bălți din 01 martie 2016 a fost expediată în adresa recurentului Consiliul raional Drochia la 16 martie 2016, fapt ce se confirmă prin copia scrisorii de însoțire nr. 5760 (f. d. 250 vol IV), care a fost recepționată de recurent la 22 martie 2016, ce se atestă prin avizul de recepție (f. d. 253 Vol.IV)).

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 29 martie 2016, în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea încheierii instanței de apel și restituirea pricinii spre rejudecare apelului în fond din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. b) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare din considerentele ce urmează.

În speță se constată că prin încheierea Curții de Apel Bălți din 01 martie 2016 a fost restituită Consiliului raional Drochia cererea de apel cu toate actele anexate ca fiind depusă în afara termenului legal.

Instanța de recurs conchide, însă, că încheierea instanței de apel este una ilegală și emisă cu interpretarea eronată a normelor de drept procedural, respectiv nu poate fi menținută.

Astfel, În conformitate cu art. 362 alin. (1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Iar art. 369 alin. (1) lit. b) CPC, indică că instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Instanța de recurs remarcă că în interpretarea corectă a prevederile art. 369 CPC, acestea își au puterea legală și necesită a fi aplicate la faza de primire a cererii și apel, respectiv până la pregătirea pricinii către dezbaterile judiciare.

La caz, însă, se constată că încă la 05 octombrie 2015, prin încheierea judecătorului Curții de Apel Bălți, în conformitate cu art. 370 CPC, pricina în cauză a fost primită și numită spre examinare în instanța de apel, ca urmare a declarării apelului de către Consiliul raional Drochia, respectiv fiind incontestabil faptul că apelului i-a fost dat curs și acesta urma a fi examinat în condițiile admise de către instanță, cauza fiind fixată spre examinare pentru 10 noiembrie 2015 (f. d. 160 Vol. IV).

Mai mult, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 16 septembrie 2015 a fost casată încheierea Curții de Apel Bălți din 25 iunie 2015, prin care apelul declarat de Consiliul raional Drochia a fost restituit ca fiind depus tardiv și cauza remisă la Curtea de Apel Bălți pentru examinarea cererii de apel în fond.

Prin urmare, instanța de recurs constată că deși, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 16 septembrie 2015, cauza a fost remisă pentru judecarea apelului a fond, instanța de apel, într-un mod neînțeles, prin încheierea sa din 01 decembrie 2015 dispune restituirea apelului deja ca fiind depus de o persoană neîmputernicită, drept temei reținând faptul că cererea de apel în numele Consiliului raional Drochia a fost depusă și semnată la 16 aprilie 2015 de către reprezentantul Vitalie Postovan, în lipsa împuternicirilor și fără dreptul de ataca hotărîrea judecătorească.

Este cert și faptul că la 17 decembrie 2015, Consiliul raional Drochia a mai depus un apel suplimentar împotriva hotărîrii Judecătoriei Drochia din 23 martie 2015, iar prin încheierea Curții de Apel Bălți din 22 decembrie 2015, cererea de apel respectivă a fost restituită Consiliului raional Drochia, ca fiind depusă peste termenul legal.

La 11 ianuarie 2016, Consiliul raional Drochia a declarat recurs împotriva încheierilor instanței de apel din 01 decembrie 2015 și 22 decembrie 2015, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierilor contestate, dispunerea repunerii în termen a apelului și restituirea pricinii pentru judecarea apelului în instanța de apel.

Ca urmare a examinării recursului nominalizat, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 10 februarie 2016, a fost admis recursul declarat de reprezentantul Postovan Vitalie în interesele Consiliului raional Drochia împotriva încheierii din 22 decembrie 2015, casată încheierea Curții de Apel Bălți din 22 decembrie 2015, cu restituirea pricinii la rejudecare la Curtea de Apel Bălți de la faza soluționării chestiunii de primire a cererii de apel. Totodată, recursul declarat de reprezentantul Postovan Vitalie în interesele Consiliului raional Drochia împotriva încheierii din 01 decembrie 2015 a fost respins ca depus tardiv.

Iar prin încheierea din 28 noiembrie 2012 Curtea de Apel Bălți dispune din nou restituirea apelului ca fiind depus în afara termenului legal, drept temei reținând faptul că apelul preventiv depus de Consiliul raional Drochia la 16 aprilie 2015, a fost restituit de instanța de apel la 01 decembrie 2015, considerînd, astfel că apelul suplimentar depus la 17 decembrie 2015 împotriva aceleiași hotărîri din 23 martie 2015, a fost depus cu încălcarea termenului de declarare a apelului.

Instanța de recurs remarcă că concluzia instanței de apel în sensul formulat contravine în mod direct dispozițiilor art. 362 CPC, care instituie că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii și care în cauză s-a constatat a fi respectat de către apelantul Consiliul raional Drochia.

De altfel, concluziile instanței de apel redate în încheierea supusă recursului, nu sunt altceva decât rediscutarea unor aspecte asupra cărora s-a pronunțat Curtea Supremă de Justiție prin decizia din 16 septembrie 2015, dispoziția căreia, însă, a fost ignorată de instanța de apel.

Cu atât mai mult, după cum rezultă din actele cauzei la 17 decembrie 2015 Consiliul raional Drochia a depus apel suplimentar, cu toate acestea instanța de apel dispunând restituirea apelului nu a specificat în mod cert înregistrat cu care dată urmează a fi restituit apelul, în timp ce recurentul insistă că apelurile suplimentare din 30 noiembrie 2015 și 17 decembrie 2015 au fost declarate ca supliment la apelul depus inițial, care urmînd a fi considerate ca depuse în același termen legal.

Aspecte, care au fost lăsate fără apreciere de către instanța de apel, ce a dus la emiterea unei soluții greșite cu privire la restituirea apelului ca depus tardiv.

În această ordine de idei, faptele relatate generează casarea încheierii recurate, or menținerea acesteia, în condițiile enunțate, ar constitui o încălcare a dreptului Consiliului raional Drochia de a dispune de drepturile sale procedurale în condițiile normelor în vigoare, care sunt garantate și de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și îngrijirea accesului la justiție.

Totodată, instanța de recurs consideră necesar de a respinge și afirmațiile intimatului, precum și cererea de recurs împotriva încheierii din 01 martie 2016, a fost depusă de Consiliul raional Drochia cu omiterea termenului legal de 51 zile.

Aceasta deoarece, conform practicii bine fundamentate, termenul recursului asupra încheierii începe să curgă de la momentul recepționării de către părți a acesteia și nu de la momentul pronunțării, fapt ce ar pune în dificultate părțile, astfel, lezându-le dreptul la un proces echitabil.

În acest sens, se evidențiază faptul că, conform materialelor dosarului, recurentul Consiliul raional Drochia a recepționat copia de pe încheierea Curții de Apel Bălți din 01 martie 2016 privind restituirea cererii de apel la 22 martie 2016, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei (f.d. 253 Vol. IV), urmînd ca termenul de prescripție să fie calculat din acest moment.

În acest sens, instanța reține jurisprudența Curții Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului (cauza Aurel Beian împotriva României, 06 decembrie 2007), potrivit căreia deosebirile de tratament sunt discriminatorii dacă nu au o justificare obiectivă și rezonabilă.

Astfel, în hotărârea Curții Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului menționată supra, statul român a fost condamnat, reținându-se existența unei jurisprudențe neunitare, care a creat un tratament inegal unor persoane aflate în situații identice.

În această cauză, Curtea Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului a reținut că interpretarea și aplicarea dispozițiilor legii a fost soluționată în mod diferit de instanțele judecătorești și a apreciat situația ca fiind contrară principiului securității raporturilor juridice, care se regăsește în totalitatea articolelor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, constituind unul din elementele fundamentale ale statului de drept.

Distinct de cele enunțate, Colegiul civil, comercial și contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral încheierea instanței de apel și a restitui pricina spre judecare a apelului în fond.

În conformitate cu art. 427 lit. b), art. 428 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se admite recursul declarat de către Consiliul raional Drochia.

Se casează integral încheierea Curții de Apel Bălți din 01 martie 2016 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspunderea Limitată „Basjura-Com” împotriva Consiliul raional Drochia cu privire la declararea nulității absolute a clauzelor contractuale și încasarea datoriei, cu restituirea pricinii spre judecarea apelului în fond la Curtea de Apel Bălți.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Galina Stratulat

Ion Druță